

PASSLÄNGD

60 minuter

GRUPP

Två till tio elever

FREKVENNS

Två pass i veckan i 12 pass, omkring sex veckor

INNEHÅLL

Läsare som gör det som står

SÅ FUNGERAR INSATSEN

Kursen är för elever i åk 4–7 som hoppar över steg när de skriver en instruktion. Eleven lär sig skriva i fyra steg, Tänk, Planera, Säg och Skriv, så att läsaren kan göra något själv. Tabellen visar passets delar. Passen med egna minuter står på sidan Mallen, och stödtrappan i lathunden för Texttyper i grupp.

Läsarna går i en annan klass. De gör flygarna på Flygdagen i pass 6 och spelar elevernas spel på Spelstunden i pass 12, och en läsare på skolan spelar parets spel.

TRE SAKER ATT HÅLLA FAST VID

Nämn läsaren före första ordet. Läsaren avgör vad som ska med.

Lägg åt sidan eller lägg till, för läsarens skull. Säg varför, så att valet hörs och syns.

Kör fast högt. Säg vad du gör då.

Du gör dem först, sedan eleven. Det är dem du lyssnar efter.

ARBETSFORM

Gemensamt (hela gruppen, med dig vid tavlan) → läraren visar (du tänker högt, och gruppen gör likadant) → i par (två och två, och två par ihop med en pärm emellan) → gemensamt igen (två elever berättar om ett val)

PASSETS DELAR • VAD DU SÄGER

DEL	DU SÄGER
1 • Läs som läsaren Alla svar på bordet	<i>"Vad hände? Vad undrar du?"</i> <i>"Vilken mening hjälper läsaren mest?"</i>
2 • Visa och pröva Du tänker högt	<i>"Vad hörde ni mig säga?"</i> <i>"Nu prövar vi samma sak tillsammans."</i>
3 • Tänk och planera	<i>"Kan läsaren göra det här utan att fråga dig?"</i> <i>"Vad gör läsaren först?"</i>
4 • Säg Pärmerna emellan	<i>"Gör bara det du hör."</i> <i>"Svaret blir en ny lapp."</i>
5 • Skriv En enda fråga	<i>"Skriv det du sa."</i> <i>"Hur gör jag?"</i>
6 • Läs upp Ett val	<i>"Vilken lapp lade du åt sidan? Varför?"</i> <i>"Vad tar du med dig?"</i>

Kortet: Vad går det ut på? Vad behöver jag? Hur gör jag? Hur vet jag att det blev rätt? Från pass 8: Vad gäller om något händer? Svarsraderna: Nu kan jag, Här stannade jag, Nu undrar jag.

GRUPPEN · FYRA ELEVER I ÅK 5 BÖRJAR ETT SPEL

Gruppen öppnar lådan från 4B. Flest stannade vid *"Tejpa fast ringarna på sugröret."* Theo gör det, och ringflygaren vinglar. Gruppen väljer Selmas nya steg: *"Tejpa fast ringarna i var sin ände av sugröret, på samma sida."*

Läraren läser Grisen, lägger en lapp åt sidan och säger: *"Morfar vet hur en tärning ser ut."* Paren väljer spel, och var och en skriver sin läsare på första lappen.

Hassan säger stegen över pärmerna, och Theo gör det han hör. Theo vänder upp sina kort, och Selma säger var han stannade. Hassan säger steget igen: *"Lägg korten i en hög, med baksidan upp."* Det blir en ny lapp.

Läraren läser Selmas första steg över axeln och frågar: *"Hur gör jag?"* Amira kör fast och säger: *"Jag tittar på kortet."* Sedan skriver hon.

DET JAG FÖRBEREDDE Jag skrev tavlans tre rader. Jag hade lådan från 4B, Grisen, blädderblocket med kraven, tre lappar om Grisen, två kortlekar och tärningar. På bordet låg lappar, bladet Planen, kortet, pärmarna och mapparna med läsarens ord från Flygdagen. Jag lyssnade särskilt på Hassan och Amira.

KLAR TIDIGT Eleven läser sin början högt för en kamrat som också är klar. Kamraten gör det som står, och eleven skriver in det som fattades.

60 MINUTER, MINUT FÖR MINUT

TID	VAD HÄNDER
Före	Förberedelse Skriv tavlans tre rader och lägg fram materialet.
0–5	1 · Läs som läsaren Öppna lådan. En elev gör steget där flest stannade. Alla skriver ett nytt steg, och ni lägger dem bredvid varandra.
5–15	2 · Visa och pröva Läs Grisen, men steg 4 först utan "När du säger stopp". Ring in orden för när. Lägg en lapp åt sidan för morfar.
15–27	3 · Tänk och planera Var och en fyller i stapeln Helikoptern och skriver ett nytt mål. Paret väljer spel. Var och en skriver sin läsare, och paret spelar en tur och skriver en lapp per drag.
27–33	4 · Säg Två par ställer upp en pärm. En säger stegen, läsarna ur andra paret gör, och kamraten ser på. Där läsaren stannar säger skribenten steget igen, och det blir en ny lapp. Sedan byter paren.
33–57	5 · Skriv Var och en skriver början. Du läser över axeln och frågar "Hur gör jag?" Rätta inte nu.
57–60	6 · Läs upp Paren säger vad de tar reda på till nästa pass, i stället för ett val.

PASS 4 OCH PASS 6 TILL 9 FÖLJER PASSET I SEX DELAR

PASS 1 TILL 5

Pass och minuter	Det ni gör
PASS 1 0–20 min	”Vad gör en instruktion bra?” Den korta texten: tio minuter utan stöd.
20–32 min	Två texter om samma hus. En elev ritar efter båda bakom pärmen.
32–60 min	Båten: alla viker. Listan Det vi kan lära ut.
PASS 2 0–20 min	Läs som läsaren. Mötet: läsaren viker sitt bästa plan.
20–40 min	Helikoptern tills det går utan att titta. Kortet och Båten.
40–60 min	Din teckning bredvid figuren. Tillägget och ett mål.
PASS 3 0–21 min	Läs som läsaren. Du säger Pilen över pärmen, och en elev viker.
21–60 min	Paren planerar och säger. Skriv 42–60, och Två sätt vid 52.
PASS 4 0–60 min	Starterna. Steg 1–4 på blädderblocket. Pappersplanet bredvid ditt. Säg 22–28, Skriv 28–57, halvvägs vid 41.
PASS 5 0–25 min	Två sätt. Alla gör ringflygaren. Du skriver gruppens början.
25–60 min	Skriv 25–45. Gruppen väljer en fortsättning. Du gör ringflygaren bakom pärmen.

PASS 6 TILL 12

Pass och minuter	Det ni gör
PASS 6 0–60 min	Två texter, vecka 3. Säg 18–22, Skriv 22–35. Flygdagen 35–60, med sidan Flygdagen.
PASS 7 0–5 min	Lådan från läsarnas klass. Steget där flest stannade.
PASS 8 0–60 min	Två texter, vecka 4. Säg 19–25 med Om-lappen, Skriv 25–57, halvvägs vid 41.
PASS 9 0–60 min	Två sätt. Planen som lista. Säg 26–34, Skriv 34–57.
PASS 10 0–28 min	Läs som läsaren. Skriv 5–20. Läsaren halvvägs 20–28, över pärmen.
28–60 min	Skriv 28–52. Inbjudan till läsaren.
PASS 11 0–36 min	Den korta texten igen. En elev ur andra paret ritar efter båda. Båten och Grisen. Uppgifterna 28–36.
36–60 min	Skriv: eleven bygger ut sin text och sätter underrubriker.
PASS 12 0–45 min	Spelstunden 5–45: läsarna spelar två spel.
45–60 min	Stapeln, nästa mål och ett råd till nästa grupp. Spelen i kuvert.

KRAV PÅ SPELET 1

Något du kan och läsaren inte kan

Du kan det utan att titta i reglerna, och läsaren har inte spelat det förut

KRAV PÅ SPELET 2

Vid ett bord, på tio minuter

Det ryms i ett kuvert eller är en kortlek. Tar det längre, säger texten hur det slutar efter tio minuter

KRAV PÅ SPELET 3

Inget som kan skada

Inga vassa saker, ingen eld, inga pengar och inget spel på en skärm

VAR MATERIALET FINNS

Veckans sida. Dagens mening, det du visar och det du ska lägga märke till står i metoden, under Till läraren: veckorna, och greppen under Till läraren: återkopplingen. Veckans texter står direkt efter veckans sida.

Kortet och bladen. Kortet, bladet Läsaren, inbjudan och de andra bladen står under Kursens material. Arket Lapparna, bladet Planen och diagrammet står i planeringsmallarna.

Det som gäller alla kurser. Hur du tänker högt, vad du gör när en elev fastnar och hur du hjälper den som har svårt att få ned texten står i Texttyper i grupp.

PÅ BORDET NÄR PASSET BÖRJAR

Lappar, pennor, papper och saxar

Bladet Planen och kortet Läsarens frågor

En pärm att ställa upp, och saken eller spelet

Mapparna med Mina texter och Mitt mål

Veckans text, som du lägger undan före Skriv

På tavlan: Vem läser? Vad vill vi? När får vi svar?

CHECKLISTA INFÖR KURSEN

- ☐ Boka läsarnas klass, helst en vecka före kursen.
- ☐ Välj eleverna, bestäm deras skrivstöd och sätt ihop paren.
- ☐ Skriv ut Huset, Båten, Det jag hör och Rita efter min text (bladet med Till och Från) till pass 1.
- ☐ Gör flygarna själv, och öva högt på din visning med manuset Visningen, vecka 2.
- ☐ Klipp remsor, och ta fram pärmar, gem, sugrör och tejp.
- ☐ Läs Texttyper i grupp, och be en kollega vara reservläsare.

UPPFÖLJNING

Varje pass: Skriv vad två eller tre säger, på bladet Det jag hör.

Efter pass 6: Ge klassläraren kortet och tavlans tre rader.

Pass 7, 9, 11 och 12: Eleven fyller i diagrammet. Syns målet?

Pass 11: De korta texterna och teckningarna: vad gör eleven nu?

Efter kursen: Samla gruppen efter 4–6 veckor, och eleven skriver Uppgift 1. Fråga klassläraren om eleven säger vem som läser. Läsaren och staplarna avgör: avsluta, vecka 4 till 6 med nästa grupp eller elevhälsan.